

2020-01-15

Till konstitutionsutskottet

Granskning av justitie- och migrationsminister Morgan Johanssons uttalande i sociala medier

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson har på Twitter den 9 januari 2020 presenterat statistiken för antalet beviljade uppehållstillstånd på grund av anknytning under det gångna året. Meddelandet ger dock en felaktig bild av verkligheten. Långa handläggningstider har som följd att någon utvärdering av lagens effekt inte kan göras i detta skede. Förenat med ett diagram över antalet beviljade uppehållstillstånd åren 2010 till 2019 på grund av anknytning skev ministern:

”Går igenom asylstatistiken för 2019. När vi i somras gjorde det något lättare för t ex nyanlända syrier att ta hit barn och maka/make, så var det många som hävdade att antalet ärenden skulle öka kraftigt. Det blev tvärtom. En kraftig minskning och lägre siffror än på nio år”

Detta följdes upp av:

”Alarmisterna fick alltså fel. Det ledde inte till någon ny flyktingkris eller förlorad kontroll.”

Den lagändring som ministern hänvisar till är Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, som behandlades i Socialförsäkringsutskottets bet. 2018/19:SfU26, och som riksdagen beslutade den 18 juni 2019.

Enligt Migrationsverkets verksamhets- och utgiftsprognos februari 2019, som Justitiedepartementet fick del av den 15 februari 2019 framgår att handläggningstiderna i samtliga tillståndskategorier överstiger förordningsstyrda tider. Vidare framgår det att uppskattningsvis 85 procent av alla öppna tillstånds- och medborgarskapsärenden i slutet av prognosperioden beräknas vara äldre än respektive förordningsstyrda tid.

Den förordningsstyrda handläggningstiden för familjeåterförening är nio månader. Detta följer av Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening, OJ L 251/12 (nedan familjeåterföreningsdirektivet).

Den 25 juli 2019 underrättade Europeiska kommissionen formellt Sverige angående genomförandet av bland annat familjeåterföreningsdirektivet (C(2019) 4762 final). I skrivelsen framgår bland annat följande:

”Sveriges bristande efterlevnad av tidsfristerna förefaller vara systematiska och av betydande allvarlighetsgrad mot bakgrund av de mycket långa handläggningstiderna”

Vidare framgår att:

”När det gäller t.ex. ansökningar om ett första tillstånd för familjeåterförening (direktiv 2003/86/EG) är de preliminära handläggningstiderna för ansökningar enligt uppgifterna på Migrationsverkets webbplats betydligt längre än de nio månader som fastställs av direktivet.

Justitiedepartementet svarade, för Sveriges räkning, på kommissionens formella underrättelse den 25 oktober 2019 (Ju2019/02586/L7). Av denna skrivelse framgår följande:

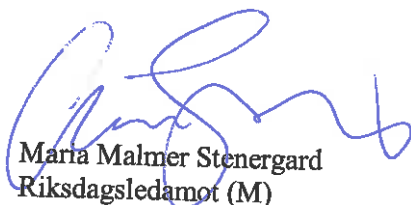
”För familjeåterförening har de landläggningstider som anges i artikel 5.4 första stycket i direktiv 2003/86/EG ännu inte nåtts. Den genomsnittliga handläggningstiden för familjeåterförening var 419 dagar vid utgången av juli 2019 men har minskat med drygt 11 procent (från 472 dagar) sedan 2018. (...) Migrationsverket räknar med att (...) nå de legala handläggningstiderna under 2022”

Skrivelsen är undertecknad av Justitiedepartementets rättschef.

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson har på sociala medier gett sken av att han inom sex månader kan utvärdera effekten av lagstiftningsändringen trots att Justitiedepartementet och Migrationsverket pekar på långa handläggningstider.

Så sent som våren 2018 granskade utskottet justitie- och migrationsministerns uttalande om arbetslösheten bland utrikes födda (bet. 2017/18:KU20 s. 300 f.). Uttalandet gjordes genom ett uttalande på Twitter. Konstitutionsutskottet, KU, konstaterade att statsråd, i likhet med andra medborgare, har rätt att göra uttalanden i olika sammanhang, men att statsråd kan behöva ta särskild hänsyn (s. 306). En självklar utgångspunkt i dessa sammanhang är att uttalandena ska vara korrekta. Utskottet konstaterade att statsrådet i sitt uttalande om arbetslösheten bland utrikes födda redovisat statistik som inte mer än i möjligen begränsad utsträckning inkluderat den grupp uttalandet avsett, och uttalandet hade därmed gett en missvisande bild. KU framhöll att justitie- och migrationsministern ansvarar för sina uttalanden och därmed även för att de uppgifter som han lämnar är korrekta. Att det aktuella uttalandet hade gjorts från ministerns personliga twitterkonto saknade enligt utskottet i sammanhanget betydelse.

Den nu aktuella situationen har påfallande många likheter med granskningsärendet från våren 2018. Statsrådets uttalande på Twitter är missvisande. Mot bakgrund av detta hemställer jag att KU granskar statsrådet Morgan Johanssons uttalande om antalet beviljade uppehållstillstånd och lagändringens effekt.

Maria Malmer Stenergård
Riksdagsledamot (M)